

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelmassa on tunnistettu useita olennaisia asioita, jotka voivat edistää tieteellisten innovaatioiden kaupallistamista ja lisätä investointeja Suomeen TKI-toiminnan kautta. Suunnitelmassa ei kuitenkaan esimerkiksi yksiselitteisesti todeta yliopistollisia sairaaloita tutkimuslaitoksiksi, joka voi rajoittaa kasvurahoituksen kohdentumista ja täten kirjaimellisesti säilyä yhtenä T&K kasvun rajoitteena. Yliopistosairaaloilla on Suomessa yli 4500 aktiivista tutkimusta käynnissä ja näiden myötä ulkoista rahoitusta yli 65 miljoonaa euroa vuositasolla, ja ne ovat yhdessä merkittävien lausunnon tavoitteita edistävä ajuri Suomessa.

Linjaukset rahoituksen lisäämisestä Suomen Akatemian ja Business Finlandin kautta ovat kannatettavia.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Organisaatiomme on sitoutunut tekemään aktiivisesti toimia lisätäkseen TKI-investointeja koko yhteistyöalueella.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Eri toimenpiteiden tulee tähdätä erityisesti kansainväliseen yhteistyöhön, ei vain kansalliseen järjestelmän sisäiseen yhteistyöhön. Toisaalta kansallisesti tulisi kyetä vähentämään päällekkäistä tekemistä nykyistä paremmin. Linjaus rahoituksen lisäämisestä esikaupallisiin, elinkeinoelämän kanssa tehtäviin verkottuneisiin tutkimushankkeisiin on kannatettava.

Yhteistyön lisääminen tutkimuslaitosten ja yritysten välillä voi vahvistaa innovaatioekosysteemiä ja edistää tieteen ja teknologian kasvupotentiaalia, mutta vaatii tuekseen merkittävästi nykyistä enemmän varhaisen vaiheen rahoitusta kaupallistamiseen ja toimivia kasvualustoja, kuten yliopistosairaaloiden tietoaineistojen kyvykkyydet, sekä tutkimuslainsäädännön ja sen tulkinnan kansallisen korjaamisen.

Rahoitushakemusconsortion moninaisuus olisi sallittava monipuolisen, laajan ja soveltavan lopputuloksen mahdollistamiseksi. Tämä tarkoittaa, että sekä hyvinvointialueiden / yliopistollisten sairaaloiden, että alueellisten kehittämissyhtiöiden tulisi olla hakukelpoisia myös Business Finlandin rahoitusinstrumentteihin.

Lisäksi on tärkeää rahoittaa tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäyttöisyyden rahoittamista niin, että tutkimusinfrastruktuureja pystyvät hyödyntämään myös yritykset uusien innovaatioiden kehittämiseen ja testaamiseen yhteistyössä mm. hyvinvointialueiden, yliopistollisten sairaaloiden ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Linjaus rahoituksen lisäämisestä kunnianhimoiseen (esim. syväteknologian innovaatiot) ja markkinoista kauempana olevaan T&K-toimintaan on kannatettava. Myös tässä yliopistosairaaloiden tärkeys T&K-alustana korostuu terveysalan kasvaessa kansainvälisesti voimakkaasti.

Linjaus T&K-rahoituksen kohdentamisesta kilpailullisin menettelyin BF kautta aloitteleville yrityksille, jotka sitoutuvat pitkäjänteiseen T&K-toimintaan on samoin kannatettavaa.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Esitetyt linjaukset ovat asianmukaisia.

Lausuttakoon lisäksi, että erityisesti kliinisen tutkijan tohtorin tutkinnon jälkeiseen urapolkuun tehdyt panostukset ovat kannatettavia ja tarpeellisia. Nykyisellään nuoria, lupaavia tutkijoita

menetetään post-doc vaiheessa, mikä merkittävästi vaikeuttaa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Esitetyt linjaukset perusteluineen ovat asianmukaisia.

Korkeatasoiset tutkimuksen infrastruktuurit ovat vaikuttavan TKI-toiminnan perusta. Laskentakapasiteettiin investoiminen ja sen käytön mahdollistaminen tutkimuslaitoksille on erittäin tärkeää asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Kansallisen vastinrahoituksen osoittaminen hyvinvointialueiden käyttöön edistäisi merkittävästi todennäköisyyttä saavuttaa asetettu tavoite EU-rahoituksen saannon kaksinkertaistamisesta. Lisäksi on syytä korostaa, että tavoitteelle kriittistä on saattaa kansallinen tutkimuslainsäädäntö ja sen tulkinta TKI-toimintaa mahdollistavalle tasolle nykyisten rajoitteiden sijaan.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Tutkimus- ja innovaationeuvoston asiantuntijakokoonpanosta puuttuu merkittävä osa TI-toiminnan ytimestä (yliopistosairaalat), jolloin strategisten valintojen tunnistamisen prosessi esitettyjen tavoitteiden aikaansaamiseksi korostuu. TIN-verkoston jäsenistöä ja/tai strategisten valintojen toteuttamistapaa on tarkasteltava uudelleen TKI-toimien vaikuttavuuden kasvattamiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Ei lausuttavaa.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Yliopistosairaaloiden rahoitukseen tulisi luoda ulkopuolelta hankittuun rahoitukseen liittyvä vastinrahoitusjärjestelmä lisäämään aktiviteettia ulkoisten rahoitusten hakemisessa - tämä ei yksiselitteisesti ilmene luonnoksen nykyisestä esitysmuodosta.

Toiseksi, Suomi on jäämässä jälkeen muista pohjoismaista kliinisessä lääketutkimuksessa, joka on konkreettinen, kansainvälisesti merkittävästi kasvava esimerkki yritysten ja julkisen sektorin T&K-toiminnasta. Tämän olemassa olevan ja strategisesti merkittävän potentiaalin turvaamiseen ja kasvattamiseen tulisi kansallisesti investoida.

Luonnoksesta jää kuva, että toiminnan käytännön kehittämiseen oltaisiin jatkossa panostamassa nykyistä huomattavasti vähemmän. Hyvinvointialueiden kehittämistoiminnan rahoitus jää suunnitelman perusteella lähes täysin alueiden yleisrahoituksen varaan. Tällä voi olla erittäin negatiivisia vaikutuksia koko TKI-toiminnan tavoitteiden ja tulosten käytännön toteuttamisen kannalta. Ulkopuolisen (lähinnä EU-rahoituksen) rahoituksen (kuten esim. EAKR, ESR ja Horizon) saaminen kehittämiseen on aina epävarmaa, jolloin kehittämisen pysyvien rakenteiden ylläpitäminen vaarantuu. Kehittämistoiminnan rahoitusinstrumentteihin myös tulevaisuudessa tulisi kuulua kansallisesti haettavat, suoraan STM / VM:n myöntämät (RRP-, Tulevaisuuden sotekeskus-, Vakiinnuttamisrahatyyppiset) avustukset.

Tikkanen Jani
POHDE